

SENASTE NYTT FRÅN STIFTELSEN LIVSLUSTS HEM OCH YRKESKOLA FÖR FÖRÄLDRALÖSA UNGDOMAR I LETTLAND

Stort intresse för Livslusts metoder

Livslust är en pilotverksamhet och vi vill dela med oss av våra erfarenheter. Vi är därför glada över det stadigt ökande intresse vi möter. Varje år får vi många studiebesök av grupper från statliga skolinstitutioner, barnhem, kommuner och företag från både Lettland, Sverige och andra länder. Vi får beröm för det varma trygga förhållande som råder mellan elever och personal och den väl fungerande struktur vi skapat.

Vad är det då som gör att vi lyckas? Vi tror att det beror på att vi lyckas förena ungdomar och vuxna i att gemensamt sträva mot ett lättförståeligt mål: *yrkeskunskap ger framtidsmöjligheter*. Vi satsar på medinflytande och information. Ungdomarna har utsett två representanter, som varje vecka deltar i personalens planeringsmöte. Vi har kompetent personal, som arbetar med engagemang och medkänsla i förening med fasta rutiner och delat ansvar. Varje individ möts med omsorg och respekt. Det ställs också krav på ungdomarna, som måste sköta skolarbetet och ta sin del av hushållsarbetet.

"Basketbollplanen är en populär samlingsplats på fritiden"

Vår rektor Edijs Petersons har lett tre seminarier i Lettland om nya sätt att ta hand om utsatta ungdomar. Han har också deltagit i flera panelprogram i radion. Verksamheten hos Livslust och tre andra projekt har utvärderats och dokumenterats i en bok. Detta har skett inom ramen för **Mentor Sveriges** drogförebyggande projekt hos Livslust. SVTs program "Livslust" gjorde ett reportage i

september 2001, som sändes vid tre tillfällen i november i SVT2. Tidningarna i Lettland följer utvecklingen i återkommande artiklar.

Föräldrars alkoholism driver ut många barn på Rigas gator – Livslust behövs

Det är sorgligt att åter behöva konstatera att det vid sidan av den ekonomiska förbättring, som äger rum i Lettland, fortfarande finns en utbredd social nöd. Vad som är orsaken, är inte upp till oss att svara på. Man kan bara konstatera att det finns fattigdom, utbredd alkoholism, tilltagande drogmissbruk, ökande HIV-smitta och en stor grupp barn och unga, som inte har någon trygg tillflykt. Många av de barn vi kallar gatubarn har familjer, så är också fallet med många av barnen på barnhemmen. Oftast är det föräldrarnas grava alkoholism, som är anledning till att staten tar hand om barnen och placerar dem på barnhem, eller att de själva väljer att bo i trappuppgångar i stället för hemma. Det är inte ovanligt att barn bor med en ensamstående drogberoende mamma, som försörjer sig genom prostitution i hemmet.

Livslusts långsiktiga mål är att bidra till att minska arbetslöshet, armod och hopplöshet, som är klara grogrunder för drogmissbruk. Genom den yrkesutbildning och rehabilitering vi ger våra ungdomar blir de rustade att leva ett självständigt liv med egen försörjning. Detta leder i sin tur till att de kan ta hand om sina egna barn och därmed bidrar vi till att bryta den onda cirkeln.

Vi håller oss informerade om situationen för utsatta barn och har nyligen besökt flera dagcenter för gatubarn i Riga och ett intressant projekt för återanpassning av ungdomsfångar. Vi undersöker vad vi kan göra för att hjälpa till med de erfarenheter vi fått i vårt arbete med Livslust.

Full aktivitet i den nya syverkstaden

Syverkstaden är en gåva till Livslust från **Snickers Europe** och **Matti Viio**. I det gula huset, som består av fyra svenska baracker, som

byggs ihop och försetts med nytt tak, samsas undervisning och produktion. Det här är syflickornas eget område och det är lätt att se hur bra de trivs. De får ofta beröm för produkternas höga kvalitet. När vi var där i april höll de just på att avsluta en beställning på förkläden och dukar till Kaffetorpet vid Solliden på Öland, just nyinrett av Drottning Silvia. De hade också sytt upp en specialkollektion skopåsar, tygkassar och kuddfodral till Skokloster, som enbart finns till försäljning i Skoklosters museibutik. I Livslusts sortiment finns nu skopåsar, påspåsar, bordstabletter – förutom förkläden förstås. **(Kan beställas med bifogad kupong.)**

De nuvarande sömmerskeeleverna kommer att ta sin examen i juni och nya kommer in i september. Av de som blir färdiga i år stannar en för att praktisera, två fortsätter med vidareutbildning och resten väljer att söka jobb. De tidigare eleverna Nikola Kursa och Sintija Luomane har anställts i syverkstaden. De är mycket stolta när rektorn nuförtiden kallar de för "mina kollegor".

"Syflickornas eget område"

Snickeri i helrenoverad kulturbyggnad

I det nya snickeriet leds snickarutbildning och hobbykurser på kvällstid av yrkesläraren Normunds Pilnieks. För närvarande har vi tre elever. De lär sig snickarkonstens grunder och får praktik genom att tillverka redskap för gymnastiksalar - bänkar, ribbstolar och basketmål, som säljs direkt till skolor och genom återförsäljare i Lettland. För kunder i Sverige tillverkas servietthållare och skärbrädor. Vi har inga svårigheter att sälja våra produkter, men med så få elever i snickeriet får produktionen föregå i liten skala än så länge. I september kommer ytterligare tre elever att börja. Snickeriet ligger i det gamla annexet, en kulturbyggnad med tjocka stenväggar. Hela huset har renoverats inifrån och ut och har på detta sätt bevarats för framtiden. Uppbyggnaden av snickeriet och en metallverkstad har skett med ekonomiskt stöd från **EU Phare LIEN**.

Jordbrukets utveckling

Sommaren 2001 var riktigt våt och besvärlig, "den sämsta på 25 år". Vi var nöjda med att vi över huvud taget kunde skörda och få in

såden. Dock blev både avkastning och kvalitet på vetet och havren sämre än de tidigare två åren. Det mesta såldes som foder till lägre pris. Ett mindre arealstöd från lettiska staten har dock erhållits.

Lite roligare var det med de 70 ton gula ärtor, som skördades och gav ett överskott. Likaså hade vi en bra potatisskörd och då potatispriset tre till fyrdubblats under året är vi mycket nöjda med våra 12 ton, som precis kommer att räcka för vårt eget behov tills det är dags för årets potatis. Efter tre års erfarenhet har vi lärt oss en hel del. Vi har kommit in i en 6-årig rotation av växtföljden och förbättrat jordbearbetningen. Vi arbetar på möjligheter att lösa lager- och torkfrågan på bästa sätt. Ytterligare två pojkar är färdiga med utbildningen på jordbrukslinjen; Maris Andrejsons har genom Jordbrukarnas Ungdomsförbund (JUF) fått en praktikplats på en gård utanför Säftele i 6 månader och Janis Leitis kommer att arbeta på en gård i norra Lettland.

Rekonditionering av dammsugare

Electrolux har startat en verkstad för reparation och rekonditionering av dammsugare i Aizupe. Överskottet går till Livslusts verksamhet och från hösten blir det en ny utbildningslinje. Hos Electrolux i Stockholm har personalen bildat föreningen Livslusts Vänner. Den 4 april arrangerade de en Livslust-dag, där avgående vd Michael Treschow berättade för personalen om Electrolux engagemang i Livslust. Företagets nye vd Hans Stråberg deltog också med stort intresse. Livslust fick tillfälle att informera, sälja egna produkter och värva nya faddrar.

Köp julklappar och presenter av Livslust

Varför inte låta våra ungdomar tillverka presenter till kunder och anställda till jul eller andra speciella tillfällen. Det kan vara herr- och damförkläden, skopåsar, påspåsar eller tygväskor från vår syverkstad, skärbrädor, ljusstakar eller servetthållare från vårt snickeri. Det går bra att få företagets logotype på produkten. Eller kom gärna med egna förslag på produkter, som kan utformas efter era önskemål.

Livslusts tidigare elever följs upp

Vår ambition är att samtliga elever ska fullfölja sin yrkesutbildning, mogna som individer och ta steget ut i samhället när de är färdiga. För att bättre följa upp alla elever har vi anställt Ilona Luksa, som är socialpedagog med erfarenhet av socialt arbete bland utsatta ungdomar. Hennes uppgift är att vara med i intagningsprocessen, att hjälpa eleverna till rätta när de ska lämna skolan och att följa upp alla som har lämnat. Ilona kommer att dokumentera och föra statistik över hur det går för ungdomarna i livet efter Livslust. Vi återkommer med rapport om detta. Vi vill också nämna att självklart klipper vi inte banden med dem, som lämnat oss, utan finns till hands även för tidigare elever om de behöver stöd och råd.

Några siffror

Livslust har från starten haft 100 elever. 66 har lämnat skolan.

För närvarande har vi 34 elever. Av dessa är det 8 som är dagelever från trakten och övriga bor på skolan. Flera elever kommer att ta examen i juni och i september tar vi in 14 nya elever på de lediga platserna. Dessutom finns platser för nya dagelever. Vi har en kö av elever på väntelista. När vi byggt ut tredje våningen kommer vi att ha 40 sängplatser. Tillsammans med dagelever blir då elevantalet ca 50 och det anser vi är gränsen för hur många ungdomar vi kan ta hand om med bibehållen kvalitet.

Nya stipendier vidgar möjligheterna

Tack vare en stipendiefond, som instiftats av vår sponsor **Oriflame International**, kan vi bekosta specialkurser och vidareutbildning. För närvarande går två av våra elever utbildningar de drömt om och flera har sökt medel inför kommande skolår.

Valerij Kornijenko, Oriflame-stipendiat:

"Jag går en 3-årig utbildning i metallhantering vid Rigas 3:e yrkesskola. Det innebär att jag utbildar mig till lässmed, svarvare och lödare. I år lär jag mig lässmedsyrket. Förutom speciallämnena pluggar jag matematik och lettiska. Det går bra för mig. Jag har lätt att lära och är godkänd i alla ämnen. Jag kommer bra överens med mina kurskamrater och lärare. Under utbildningen bor jag i Rigas 3:e yrkesskolas internat, men fritiden tillbringar jag på Livslust. Den 18 mars börjar min 11-veckors praktik, som jag kommer att ha på Livslust. Jag är tacksam för att jag får lära mig ett yrke som jag tycker om."

Anita Macina, Oriflame-stipendiat, tyckte det var svårt att skriva om sig själv så vi bad hennes rektor skriva några rader om henne:

"Anita påbörjade programmet i beklädnadsdesign vid Liepajas Konsthantverks College (LLMK) i september år 2000. Det går bra för Anita i de grundläggande ämnena. Hon läser kulturhistoria, franska, matematik och lettiska. Det bästa betyget har hon i konstgestaltning. Anita har hela tiden visat stort intresse för utbildningen. Det visar hennes betyg - hon fick MVG för en dräkt av siden, som hon sytt åt sig själv med utmärkt passform. Anita sköter sig mycket bra. Hon har vissa kunskapsluckor från grundskolan, men detta kompenseras hon genom att vara flitig. Hon har visat en bra personlig utveckling sedan hon började på LLMK. Anita bor gratis på studenthemmet vid Liepajas 48. Yrkesskola. Studenthemmets husfru har bara gott att säga om Anita: På fritiden gör hon sina läxor, hon arbetar självständigt och följer studenthemmets regler och är snäll och vänlig mot kompisarna."

Praktik ger nyttig erfarenhet

En praktikperiod höjer kompetensen och Livslusts elever erbjuds därför olika alternativ. Man kan stanna ett extra år eller mer för

att praktisera hos Livslust eller praktisera på lämpliga företag i Lettland eller Sverige. Sömmerskeleverna får under sitt sista år arbetspraktik vid **Snickers** fabrik i Tukums.

Janis Petersons, som är 19 år och går IT/datautbildningen, har under två veckor i april praktiserat hos **SEB Finans** i Stockholm. Han har fått hjälpa till med flyttning av datorer, utdelning av post och mycket annat. Han har bott i en svensk familj och också hunnit se en hel del av Stockholm.

Svenska folket bidrar genom Telia Fördel

Telias privatkunder har under det senaste året kunnat skänka sina intjänade Fördels-poäng till Livslust. Det glädjer oss att så många använt sig av denna möjlighet, vilket har resulterat i ett betydande belopp. Resultatet ser vi senare i år.

Tack till Wallmans Salonger i Stockholm

Vi vill sända ett stort tack till **Hans Wallman** och hela hans jättetrevliga personal, som bjöd på en helkväll med middag och underhållning den 4 februari. Drottning Silvia och Kronprinsessan Victoria fanns bland de många gästerna. Ett speciellt tack också till festkommittén Anne Nordström, Pia Wikström och Gert Lindberg. Kvällen inbringade ett stort bidrag till Livslusts verksamhet.

Sång och dans för Livslusts styrelse

I mitten av april reste Stiftelsen Livslusts styrelse till Aizupe i Lettland för att på plats ha ett gemensamt möte med styrelsen för Asociacija Dzivesprieks, vår lettiska systerorganisation. Det är alltid lika roligt att hälsa på. Flickorna mötte med stora famnen, medan pojkarna och de nya eleverna var blygare och hälsade vänligt men på viss distans. Och som alltid fick vi jättegod mat av våra kökslever.

"Kokerskan Brigita Sakunas tillsammans med Agita och Lasma som går köksprogrammet"

Före styrelsemötet bjöds vi in i caféet där elevernas sångkör sjöng under ledning av musikläraren Gints Birkensteins, som outtröttligt ställer upp i alla sammanhang. Elina Meksa, en av de nya flickorna, dansade en egen mycket gripande dans om hur drogmisshandling kan leda till döden. Till slut spelade dataläraren Uldis Lukss på gitarren,

som är en present av Kronprinsessan Victoria, och sjöng tillsammans med engelskläraren Dzintra Bernande, innan det var dags att börja mötet.

Vi efterlyser sommarfamiljer i Sverige

Vi försöker varje år att ta hit så många som möjligt av ungdomarna, för att de ska få byta miljö och få nya upplevelser. Sommarresorna kan genomföras tack vare Vattenfall, som står för resorna. Läs mer på bifogade informationsblad om vad det innebär att vara sommarvärd och vad ett besök i Sverige kan betyda för våra ungdomar.

Litet av varje

- Dzintra Bernande, vår lärare i engelska, var på studieresa till England i januari. Hon bodde hos **Maija Bergs**, som la ner mycket möda på att besöket skulle bli en lyckad upplevelse. Resan finansierades bl.a. av EU-medel. Resultatet är att undervisningen har fått högre kvalitet och flera elever och personal har inspirerats till att läsa extra på fritiden.
- En dröm vi länge haft, är att bygga ut vinden till fler sovrum och sällskapsrum. Vi har nu äntligen påbörjat projekteringen. När det är klart kan vi ta in 12 nya inneboende elever och det behövs för väntelistan växer stadigt.
- Livslust är sedan 1 maj i år en nikotinfri zon. Det betyder att den som vill röka måste gå utanför området. Initiativet kommer från rektorn, som hoppas att detta ska göra det så besvärligt att röka att man hellre slutar. Det är allt färre av ungdomarna som röker, men målet är noll. Livslust är naturligtvis sedan starten en alkoholfri zon.
- Den 2 maj arrangerades den årliga informationsdagen för intresserade ungdomar från hela Lettland, som sökt in till Livslust. Ett trettiotal ungdomar från skolinstitutioner kom i sällskap med lärare eller socialarbetare för att själva se vad vi erbjuder. Vi tar in 14 nya boende elever i höst.
- Som alltid har eleverna varit på ett flertal studiebesök. Det gäller kulturella evenemang, att lära känna Lettland eller mässor och utställningar relaterade till de olika yrkesutbildningarna.

- Flera i vår lettiska personal har deltagit i kurser och utbildningar för ökad kompetens.
- På www.livslust.com finns alla Livslusts nyhetsbrev samlade. Här kan man följa utvecklingen från starten 1993.
- Som en viktig del av förberedelserna för att ta steget ut i verkligheten har vi i år börjat en kurs i relationer för de ungdomar som går sista året.
- Livslusts kansli i Sverige sitter kvar i kontorsrum som upplåtes kostnadsfritt av **Länsförsäkringar**, som också står för försäkringen av våra fastigheter i Lettland.
- **Essen International** fortsätter att bistå oss med kreativa idéer och layout av alla våra trycksaker.
- **Webb Kooper** i Kinna är nya samarbetspartners och ställer upp med utformning av vår hemsida, som vi är i färd med att utveckla vidare.

Ändringar i Stiftelsen Livslusts styrelse

Vi vill sända ett varmt tack till Johan Holmsäter, som valt att lämna styrelsen för att få mer tid till familjen och andra engagemang. Johan har varit med i styrelsen från allra första början och har på ett betydande sätt bidragit till styrelsearbetet med sin unika och rika livserfarenhet. För att fylla Johans plats har vi valt in två nya ledamöter. Det är Rikard Josefson, vd på SEB Finans. Rikard har under flera år bott och arbetat i Lettland. Det är också Torbjörn Torell, vd för Scandiaconsult med mångårig erfarenhet från byggbranschen.

Ett stort och innerligt tack... ... till alla er som troget stödjer oss !

Hjälp oss att hjälpa

Gör en insats för Lettlands utsatta ungdomar genom en gåva till Livslust verksamhet. Alla bidrag är välkomna antingen du väljer att bli **LIVSLUST-FADDER** och betalar in valfritt belopp varje månad, **SOMMARFAMILJ** och tar emot ungdomar på sommaren, eller om du väljer att ge ett enstaka **BIDRAG**, t.ex i samband med din, dina vänners eller släktingars födelsedagar. Om du vill veta mer kontakta Elisabeth Melin på 08-660 77 84 eller gå in på www.livslust.com

Stiftelsen Livslust

Box 29092, 100 52 Stockholm. Tel/fax 08-660 77 84. E-mail: livslust@telia.com

Hemsida: www.livslust.com Org.nr. 802018-1064. Postgiro 832 21 17-6.

Projektledning: Kerstin Nordin, Elisabeth Melin. Projektledning ekonomi: Eva M. Christensson. Ekonomi: Mia Stigen-Brannerydh. Produktutveckling: Eva Martinsson. Revisorer: KPMG.

Styrelse: Kerstin Nordin (ordförande och grundare), Eva M. Christensson,

Laila Freivalds, Rikard Josefson, Christer Magnusson, Elisabeth Melin, Torbjörn Torell.

Beskyddare: HM Drottning Silvia.

